

**Dabas parka "Embūte" (DPE) dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriedes
(sanāksmes) protokols**

Embūte

2006. gada 15. novembris

Sanāksmē piedalās:

Uzraudzības grupa:

Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vadītāja,
Oļegs Jurjevs, Embūtes pagasta padomes priekšsēdētājs,
Edgars Troika, Valsts meža dienesta Liepājas virsmežniecības Priekules mežniecības
mežsargs,
Gunta Kazeka, Lauku atbalsta dienesta Dienvidkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes
Zemes un ūdens resursu daļas vecākā inspektore,
Mārīte Keiša, zemes īpašnieku pārstāve.

Darba grupa:

Maruta Kaminska, darba grupas vadītāja,
Ingrīda Sotņikova, likumdošana, teksta redakcija.

Zemes īpašnieki, to pārstāvji:

Dina Ziemeļe, "Strautmaļi", Embūtes pagasts,
Miervaldis Kārklīšs, "Celmiņi", Embūtes pagasts,
Aleksandrs Kirilovskis, SIA "Valters Plus",
Jānis Strazds, Embūtes pagasts, piemājas saimniecība,
Jānis Freimanis, "Atraitnītes", Embūtes pagasts,
Daina Neilande, z/s "Rijnieki-1",
Kārlis Blūms, SIA Fraganja "Rasas",
Gunta Pupaine, Embūtes pagasts, piemājas saimniecība
Elmārs Elviņš, "Krastkalni", Embūtes pagasts.

Sanāksmes norise:

O.Jurjevs Atklāj sanāksmi. Iepazīstina ar dienas kārtību.

I.Sotņikova Iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna (DAP) izstrādes uzsākšanu, izstrādes gaitu un iegūtiem rezultātiem. Iepazīstina ar DPE dabas vērtībām.

M. Keiša Pastāsta, ka parka teritorijā atrastas vēl citas dabas vērtības, kas nav minētas DAP, konkrēti, bezmugurkaulnieki. Tiek nolemts par to iesniegt rakstisku vēstuli.

I.Sotņikova : Iepazīstina ar MK individuālo aizsardzības noteikumu projektu.

G.Freimane Jautā, kāds ir pamatojums katras zonas izveidošanai. Neitrālā zona tiek veidota, lai veicinātu tūrisma infrastruktūru, kultūrvēsturisko pieminekļu, pilskalnu apsaimniekošanu. Kurš no šiem kritērijiem attiecas uz šobrīd noteikto neitrālo zonu DPE dienvidu daļā pie Liepājas-Embūtes ceļa?

G.Freimane Paziņo klātesošajiem, ka iepriekšējā uzraudzības grupas sanāksmē tika paziņots par nodomu būvēt divus vēja ģeneratorus dabas parka dienvid-rietumu galā.

O.Jurjevs Jautā ar ko īpaša ir šī teritorija, lai to iekļautu stingrākā zonā?

G.Freimane Norāda, ka šī konkrētā teritorija jau ir iekļauta Natura 2000 teritoriju tīklā, un valsts ir uzņēmusies saistības saglabāt tajā esošās dabas vērtības.

M.Kaminska Izsaka priekšlikumu iesniegt rakstiskus iesniegumus. Ja vispārējais viedoklis būs pret neitrālās zonas izveidi šajā parka daļā, veidos tur dabas parka zonu.

G.Freimane Norāda, ka dabas parka aizsardzības režīms tur jau ir patreiz pēc MK noteikumiem. Bez tam patreizējie spēkā esošie normatīvie akti aizliedz dabas parkos uzstādīt vēja ģeneratorus, uzsverot, - visos dabas parkos pilnā to teritorijā. Ir pieprasīts ekspertu viedoklis un saņemta vēstule no Latvijas Ornitoloģijas biedrības par vēja ģeneratoru ietekmi DPE.

G.Freimane Izsaka Dabas aizsardzības pārvaldes oficiālu lūgumu pievienot klāt pie plāna šo vēstuli kopā ar pētījumu par putnu migrācijas ceļiem, kā arī karti, kur uzskatāmi redzams, ka šeit nav pieļaujama vēja ģeneratoru būve. Bez tam ap Natura 2000 teritorijām ieteikts veidot buferjoslas 2 km platumā, kur nav pieļaujama vēja ģeneratoru uzstādīšana. Paziņo arī par saņemto vēstuli no ainavu speciālista prof. O.Nikodemusa ar vērtējumu, ka DPE ir liela kultūrvēsturiska un ainaviska vērtība. Prof. O.Nikodemusa atzinumā minēts, ka jāveic teritorijas izpēte un ietekmes izvērtējums, bez tam visi iebildumi vēstulē izteikti neņemot vērā apstākli, ka DPE atrodas Natura 2000 tīklā, dabas parkā, kur šāda darbība jau ir aizliegta. Paziņo, ka šobrīd vēl gaida sīkspārņu eksperta atzinumu.

K. Blūms Izsaka savu viedokli, ka vēja ģeneratori, iespējams, nerada estētisku skatu, bet kā tie ietekmē veselību? Izsaka pārliecību, ka tie mazāk ietekmē veselību kā cita tehnika.

A. Kirilovskis uzskata, ka nav pierādījumu par putnu ietiekšanos vēja ģeneratoros. Šādi gadījumi nav konstatēti viņa, kā elektriķa, darba laikā.

Atbildot uz zemes īpašnieku jautājumu - kādēļ?, G.Freimane nolasa ornitologu atsūtīto vēstuli.

I.Sotņikova Norāda, ka plāna izstrādes laikā nav saņemts rakstisks iesniegums par vēja ģeneratoru būvniecību, tas ir tikai ieceres līmenī.

O.Jurjevs Izsaka domu, ka neitrālā zona var palikt, pat ja netiek uzstādīti vēja ģeneratori.

G.Freimane Uzsver, ka neitrālo zonu tā vienkārši veidot nevar, jo šai zonai nav pamatojuma. Lai dabas parkā izdalītu neitrālo zonu, jābūt konkrētai iecerei, ko tur darīt, un tam jābūt saskaņotiem ar ekspertiem un uzraudzības grupu, lai netiktu apdraudētas dabas vērtības.

A.Kirilovskis Kādēļ nevar būvēt hoteli? Plāna izstrādes gaitā izsaku vēlēšanos būvēt hoteli.

G.Freimane Norāda, ka par vērienīgu hoteli nevajadzētu sapņot, jo šeit kā prioritāte minēts ekotūrisms, kas izslēdz lielas ļaužu masas pieplūdumu. Runa varētu būt vienīgi par kādu viesu māju, rūpīgi izvērtējot visus par un pret. Uzsver, ka pie pašreizējās likumdošanas arī dabas parka zonā ir iespējama būvniecība, veicot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

I.Sotņikova Izskaidro zonējumu krāsojumu kartogrāfiskajā materiālā. Paskaidro, ka dabas parkā iekļaujas arī mikroliegums - nogāžu meži, kā arī par meža speciālistu ieceri veidot 18 mikroliegumus.

Zemes īpašnieki Jautā par DAP ietvertajām nākotnes iecerēm. Vai nebūs tā, ka tās nerealizēs, kas tad notiks? Šobrīd tas viss ir ideju līmenī, cik precīzi tas parādīsies DAP?

I.Sotņikova Paskaidro, ka viss tiks ielikts pasākumu plānā un turpmākā apspriedes gaitā sniedz informāciju par plānotajiem pasākumiem DPE.

O.Jurjevs Pastāsta par plānoto stāvlaukuma ierīkošanu.

Zemes īpašnieki Izsaka bažas - ja jau tik strikti, ka neko nevar būvēt, kā ar ceļiem? Ziemeļu galā nav ceļu, nav pat kur zīmes izvietot. Kā dabas parkā iebrauks autobusi? Arī "Joda dambī" nevar iebraukt.

O.Jurjevs Paskaidro, ka "Joda dambī" nav plānots braukt. Kopā ar zemes īpašniekiem nonāk pie secinājuma, ka stāvlaukumu pretim pilsdrupām, pašvaldības teritorijā tomēr ir nepieciešams veidot.

G.Freimane Sniedz informāciju, ka no nākošā gada būs iespējams saņemt Eiropas naudu īpaši aizsargājamo biotopu uzturēšanai ERAF fonda ievaros. Dabas aizsardzības pārvalde realizēs projektu par informācijas zīmju sagatavošanu, izvietojumu, tai skaitā arī "Iebraukt aizliegts", informācijas stendu sagatavošanu un izvietojumu aizsargājamās teritorijās. Plānots, ka Dabas aizsardzības pārvalde izliks šīs zīmes, sākot ar nākamo gadu. Tādēļ ir ļoti svarīgi atzīmēt kartogrāfiskajā materiālā konkrētas vietas, kur šīs zīmes ir nepieciešamas, cik nepieciešami informācijas stendi un atzīmēt skatu torņa vietu. Informē pašvaldību, ka tai arī ir iespēja piedalīties šajā projektā.

I.Sotņikova Turpina apsaimniekošanas pasākumu izklāstu.

E.Elviņš Izsaka priekšlikumu vietu apzīmējumus nosaukt vecajos nosaukumos. Piemēram, Embūtes senleja, kādēļ nav Joda dambis, kā šo vietu izsenis dēvē vietējie iedzīvotāji? Arī Induļa pilskalns nav minēts.

G.Freimane Atbalsta šo priekšlikumu, taču pašiem pagastā jātiek ar to skaidrībā. Bez tam stendi ar jaunajiem nosaukumiem taču tika sagatavoti saskaņojot ar pagasta pašvaldību. Uztādot jaunus standus, vajadzētu minēt abus vietvārdus- gan jaunus gan vecos.

Zemes īpašnieki Noslēgumā izsaka domu, ka līdzekļus nepieciešams piesaistīt jau esošu ceļu uzlabošanai.

Tiek norunāts, ka priekšlikumi pašvaldībā jāiesniedz septiņu dienu laikā.

Sanāksmes gaitu protokolēja

I. Klane

Dabas aizsardzības plāna Embūtes dabas parks

Sabiedriskā apspriešana

Nr.	Vārds, uzvārds	Organizācija	Koordinātes (e-pasts, telefons)
1.	Dina Līnēle	Strautnāgi Embūtes pag.	3466 333
2.	Māriņa Keiņa	"Klavinās" Embūtes pag.	26323894
3.	Līnmalē, Līnmalē	"Līnmalē" - " - "	29268047
4.	Jundepa Treimene	Dabas aizsardzības pakalpojums	2652 1860
5.	Aleksandrs Kiriļovs	SIA "Vaiķis Plus" (kalna briedis)	29208292
6.	Jānis Stražds	Embūtes pag.	-
7.	Jānis Freimane	p. d-ba "Haidiķes"	-
8.	Reina Neilande	26. Rīnīki-1"	29613855
9.	Ilmāra Sotnicka	LKP	342767529130438
10.	Keris Blūms	SIA "Vaiķis", "Rasas"	26535032
11.	Guntis Pupins	Jūrm. iedzīvotājs	3466 399
12.	Edgars Roitāns	Liepājas VM	26559353
13.	Oļegs Jucjāns	Embūtes pag. pad.	28349654
14.	Ilmāra Kalmiņš	VD Liepājas RLP	2914 15 33
15.	Ingrida Kleine	VUA Liepājas RLP	-
16.	Guntis Krievs	DRPLP	26184941
17.			
18.			
19.			

LATVIJAS ORNITOLOĢIJAS BIEDRĪBA

Reģ. Nr. 40008002230
Kalnciema iela 27, Rīga, LV-1046
tālr. 7221580
www.lob.lv

Dabas aizsardzības pārvaldei
Eksporta iela 5
Rīga, LV-1010

Rīga, 10.11.2006. Nr. LOB2006/085

Par vēja ģeneratoriem Embūtes dabas parkā

Zemes īpašums Liepājas rajonā, Embūtes pagastā, Embūtes dabas parka DR stūrī¹, plānotajā neitrālajā zonā apsekots dabā š.g. 31. oktobrī. Apsekošanas brīdī nebija iespējams novērtēt dotās vietas putnu sugu sastāvu un populāciju lielumus, jo vēl rudenī – ārpus putnu ligzdošanas un masveida migrāciju sezonas laika – to uzskaites nav iespējams veikt. Vispārējs teritorijas ornitoloģiskās nozīmes un plānotās vēja ģeneratoru uzstādīšanas iespējamās ietekmes vērtējums izdarīts, izmantojot esošos pieejamos datus par ligzdojošo īpaši aizsargājamo sugu putnu sastopamību teritorijā. Izmantoti divi informācijas avoti – otrā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta (2000-2004) datu bāze un Embūtes dabas parka dabas aizsardzības plāna sastādīšanas laikā (2006. g. vasarā) iegūtās ziņas.

Vērtējumam nozīmīgākā putnu suga, kas ligzdo dabas parka teritorijā, ir mazais ērglis *Aquila pomarina*² (3 pāri; aktuālā 2006. gada informācija). Tuvākā mazo ērgļu ligzda atrodas apmēram 500 m attālumā no plānotās vēja ģeneratoru uzstādīšanas vietas. Vēja ģeneratoru uzstādīšana nepiemērotās vietās (tuvu mazo ērgļu ligzdām vai to barošanās teritoriju centrālajā daļā) var izraisīt mazo ērgļu uzvedības traucējumus vai pastiprinātu mirstību sadursmju rezultātā. Pēc Latvijā veiktiem mazo ērgļu telemetrijas pētījumiem, šīs sugas centrālās barošanās teritorijas (t.i. tādas, kurās tie pavada 95% no medību laika) ir 260-500 ha jeb vidēji 414 ha lielas, un barošanās lidojumu attālumi tajās sniedzas 1-1,3 km attālumā.

Saskaņā ar ligzdojošo putnu atlanta un aptaujāto ekspertu ziņām, mežos tiešā dabas parka tuvumā iespējams ligzdo vēl daži mazo ērgļu pāri, kas tāpat – papildus trijiem dabas parkā ligzdojošo pāru ērgļiem – izmanto apkārtējos laukus kā barošanās un riesta lidojumu vietas. Mazo ērgļu populācijas blīvums dabas parkā un tā apkārtnes mozaīkveida mežu un lauku ainavā ir vērtējams kā augsts. Tāpēc plānotā vēja ģeneratoru uzstādīšana jāvērtē, ievērojot piesardzības principus attiecībā uz šo *Natura 2000* teritoriju un tās galveno dabas aizsardzības vērtību saglabāšanu.

Atbilstoši principiem, kas ieteikti projekta „Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu izstrāde” pārskatā (2006; pievienots), divu kilometru zonā ap *Natura 2000* teritorijām katram vēja elektrostaciju plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši

¹ Kadastra numurs LOB nav zināms.

² Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājama putnu suga, par kuras aizsardzību Latvijas Republikai ir augsta starptautiskās atbildības pakāpe, jo valstī ligzdo aptuveni puse no šīs sugas ES populācijas (sk. *BirdLife International* 2004).

aizsargājamajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām. Embūtes dabas parka gadījumā šāds izvērtējums nav veikts, arī dabas aizsardzības plāna izstrādē iesaistītie eksperti 2006. gada vasarā nav bijuši informēti par plānoto vēja ģeneratoru uzstādīšanas vietu, līdz ar to nav veikusi speciālus novērojumus šeit apskatītajā zemes īpašumā pie Radiņkalna. Vēja ģeneratoru uzstādīšanas plānu izvērtējumā jāņem vērā arī ģeneratoru torņu ietekme uz ainavu un dabas tūrisma attīstību Embūtes dabas parkā.

Ar cieņu,

Edmunds Račinskis
Valdes priekšsēdētājs

Projekta „Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu izstrāde” pārskats

Sastādīja:

M. Biol. Edmunds Račinskis,
Latvijas Ornitoloģijas biedrība

Ievads

Klimata pārmaiņas un to ietekme uz bioloģisko daudzveidību, t.sk. putnu faunu Eiropā ir labi dokumentēts fakts. Klimata pārmaiņas tiek uzskatītas par visnopietnāko ilgtermiņa apdraudējuma faktoru bioloģiskajai daudzveidībai globālā mērogā (RSPB 2005).

Neapstrīdama ir nepieciešamība samazināt pieprasījumu pēc enerģijas, paaugstināt tās izmantošanas efektivitāti, un attīstīt atjaunojamās enerģijas avotus, lai mazinātu klimata pārmaiņu tempus.

No savvaļas putnu un to dzīvesvietu aizsardzības viedokļa, vēja enerģētikas nozare ir viena no mazāk nelabvēlīgajām energoresursu ieguves alternatīvām, un tās attīstība ir atbalstāma. Tomēr nepieciešama rūpīga vēja elektrostaciju teritoriālā izvietojuma plānošana un katra projekta individuālās un kumulatīvās (saistībā ar jau esošajām VES) iespējamās ietekmes izvērtēšanu. Piemērotās vietās valsts iekšzemē izvietoti vēja parki, iespējams, nerada būtisku apdraudējumu putniem.

Lai atvieglotu VES plānošanu un sastādītu potenciālo dabas (īpaši putnu) aizsardzības un vēja enerģētikas interešu potenciālo konfliktu zonu karti, 2005. gadā SIA Rietumu Elektrosistēmas uzsāka LVAf / Vides projektu finansētu projektu „Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu izstrāde”. Šeit raksturoti projekta laikā īstenotie ornitoloģiskā pētījuma rezultāti, ko divu mēnešu laikā kā projekta apakšuzņēmējs veica Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Darba apraksts

Pētījuma teritorija aptvēra septiņus Kurzemes administratīvos rajonus: Liepājas, Kuldīgas, Ventspils, Talsu, Tukuma un Saldus rajonu. Darbs attiecas tikai valsts iekšzemes teritoriju, bet neietver Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ūdeņus. Projekta gaitā:

1. Elektroniski apkopotas LOB programmas „Putniem nozīmīgās vietas” papīra datu bāzē esošās ziņas par migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietām Kurzemē. Pavisam pārbaudītas un datu bāzē ievadītas 355 reģistrācijas ar ziņām par migrējošo zosu, dzērvju un gulbju novērojumiem (X un Y koordinātas, vietas nosaukums, administratīvais rajons, pagasts, putnu suga, datums, īpatņu skaits, novērotājs, informācijas avots) pavasarī un rudenī.
2. Datu bāzē ievadīto novērojumu vietām noteiktas ģeogrāfiskās koordinātas LKS-92 sistēmā, nodrošinot ornitoloģiskās informāciju piesaisti ĢIS kartēm. Izveidotas ūdensputnu novērojumu vietu tēmas ArcView *.shp failu formātā.
3. Veikta publicētās un nepublicētos projektu pārskatos iekļautās informācijas meklēšana ar mērķi apkopot pieejamo informāciju par putnu migrāciju trasēm Kurzemē.

4. Izvērtēti 2005. gada rudenī Liepājas rajona dienvidrietumu daļā veikto ornitoloģisko lauka novērojumu rezultāti.

5. Apkopota pieejamā informācija par līdz šim plānoto vēja parku ornitoloģisko novērtējumu un atzinumu rezultātiem Kurzemē (Ventspils rajona Užavas, Ziru un Tārgales pagastos, Liepājas rajona Nīcas, Grobiņas, Rucavas, Dunikas pagastos un Durbes novadā, Liepājas pilsētā, Talsu rajona Dundagas pagastā, Saldus rajona Novadnieku pagastā), digitizējot tajos norādītās zonas ar funkcionāli atšķirīgiem ieteikumiem apsaimniekošanai.

6. Uzsākta publicēto pētījumu rezultātu analīze par vēja ģeneratoru parku ietekmi uz putniem sauszemes un jūras teritorijās Eiropā, īpašu uzmanību vēršot uz pieredzi Baltijas un Ziemeļu jūras reģiona valstīs.

7. Uz liela mēroga kartogrāfiskām pamatnēm precīzi digitizēti citi ligzdojošajiem un migrējošajiem putniem potenciāli nozīmīgi biotopi ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tostarp lauku putnu ligzdošanai potenciāli nozīmīgāko zālāju platības.

8. Veikta visu kartogrāfisko slāņu tēmu apvienošana, ap īpaši jutīgajām dabas teritorijām izdalot buferjoslas, kurās obligāti veicami detalizēti VES ietekmes novērtējumi, kas ietver teritoriju apsekošanu dabā.

Rezultāti

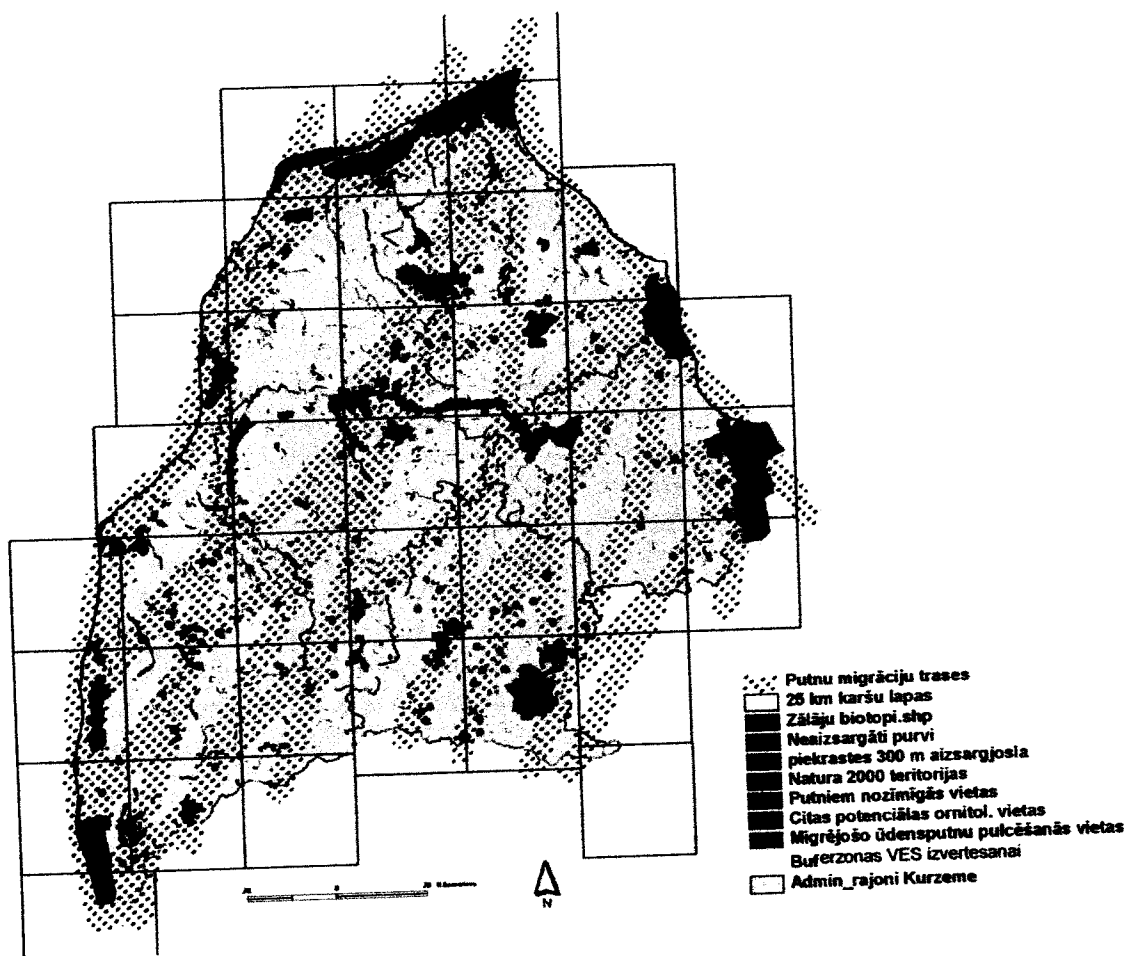
Projekta ietvaros sastādīta Kurzemes zonējuma karte GIS formātā, kurā izdalītas trīs zonas saskaņā ar VES parku izvietojuma iespējamo plānošanu un ietekmi uz migrējošajiem vai ligzdojošajiem savvaļas putniem (1. attēls). Karte sastādīta, apvienojot šādas teritorijas un objektus:

- 1) Valsts un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas / *Natura 2000*;
- 2) Putniem nozīmīgās vietas (Račinskis 2004);
- 3) Baltijas jūras un Rīgas jūras piekrastes aizsargjosla 300 m platumā;
- 4) Neaizsargātas teritorijas ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem, tostarp dabisko un mazpārveidoto klajo biotopu platības (pļavas, pastāvīgie zālāji, purvi, piekrastes smiltāji u.tml.);
- 5) migrējošo ūdensputnu – zosu, dzērviņu un gulbju pulcēšanās vietas Kurzemē (LOB programmas „Putniem nozīmīgās vietas” dati).

Šīs teritorijas kartē (1. attēls) iezīmētas ar sarkanu krāsu kā dabas aizsardzības un vēja enerģētikas potenciāli augstākā konflikta riska zonas, kurās vēja elektrostaciju un to parku izvietošana nav pieļaujama. Ap šīm dabas teritorijām kartē ar dzeltenu krāsu iezīmētas buferjoslas, kurās katram vēja elektrostaciju plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām. Ieteicamais papildus pētāmo buferjoslu platums provizoriski noteikts šādi:

- 1) 2 km zonā ap *Natura 2000* un putniem nozīmīgajām vietām;
- 2) 2 km rādiusā ap migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietām;
- 3) 1 km platā joslā gar Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrasti;
- 4) 100m-1 km joslās ap neaizsargātām teritorijām ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem, t.sk.:

- 100 m ap dabisko un mazpārveidoto pļavu un pastāvīgo zālāju teritorijām, kas izvietoti un identificēti galvenokārt upju palienēs;
- 300 m ap purviem un citiem nelieliem mitrājiem;
- 1 km ap lielākām vienlaidu teritorijām ar potenciāli augstu bioloģiskās daudzveidības līmeni un īpaši – nozīmi savvaļas putnu aizsardzībai.

1. attēls. Kurzemes ornitoloģiskais zonējums vēja enerģētikas kontekstā.

Secinājumi un identificētās problēmas

Projekta rezultātā sastādītā potenciālo riska un konflikta zonu karte pēc pašreizējām zināšanām atspoguļo tās teritorijas, kur VES plānošana nav pieļaujama vai ir stingri izvērtējama. Iegūtais materiāls ievērojami precīzē jeb sašaurina to platību lielumu¹, kurās jāveic stingri novērtējumi. Tomēr, ņemot vērā to pieejamās informācijas nepilnības un precizitātes ierobežojumus, tas nenozīmē, ka atlikušajās pētījuma teritorijas daļās var plānot individuālas VES vai to parkus, neņemot vērā dabas aizsardzības intereses. Katra projekta potenciālo ietekmi ir jāizvērtē arī turpmāk², taču – balstoties uz šī projekta laikā apkopotajiem principiem un kartogrāfisko materiālu, šādu izvērtējumu veikšana būs daudz efektīvāka – veicama ievērojami ātrāk un nereti bez speciālu lauka pētījumu

¹ precīzas platības un % no pētījuma teritorijas (un atklātās ainavas)!

² „All wind farm development should be subject to thorough environmental assessment.” (Langston & Pullan 2002)

veikšanas. Šī projekta rezultātā sastādītās kartes un ieteikumu dokuments turpmāk ir regulāri pārskatāms un papildināms, izmantojot jaunāko informāciju.

Līdz šim praktiski nenotiek, taču obligāti nepieciešams esošo VES un to parku ornitoloģiskais ietekmes monitorings pēc iekārtu uzstādīšanas. Šis ir viens no galvenajiem trūkumiem, kas neļauj pārliecinoši novērtēt vēja enerģētikas sektora ietekmi un attīstības perspektīvas dabas, īpaši savvaļas putnu aizsardzības kontekstā. Situācija var ievērojami atšķirties, atkarībā no objekta atrašanās vietas un sezonas vai diennakts laika. Tāpēc vienīgā pētījuma (Grobiņas parks) vienas sezonas rezultātus nedrīkst attiecināt uz visu valsti. Tomēr monitoringam nebūt nav jāaptver visas uzstādītās VES. Lai tas būtu reāli paveicams, kā arī efektīvs līdzekļu un cilvēkresursu izmantošanas ziņā, monitoringu iespējams plānot, pēc nejaušās (vai nejaušās stratificētās) izveles atlasot novērojamo objektu paraugkopu atkārtotiem putnu uzvedības un mirstības pētījumiem pavasara un rudens migrāciju sezonās.

Nav precīzu ziņu par putnu migrāciju trasēm valstī, pie tam kopš 1990. gadu beigām vairs netiek vāktas ziņas par migrējošo putnu pulcēšanās vietām. Agrāk ievāktā informācija ātri noveco, jo gan putnu pulcēšanās (barošanās un atpūtas) vietas, gan putnu skaits tajās pa gadiem var ievērojami mainīties. *Natura 2000* teritoriju monitorings, ko valstī plānots uzsākt 2007. gadā, šo informācijas trūkumu neatrisinās, jo neskars apvidus ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Viens no efektīvākajiem un precīzākajiem (teritorijas pārklājums, datu iegūšanas ātrums un kvalitāte) veidiem, kā novērst zināšanu trūkumu, ir putnu migrāciju pētījumi ar gaisa telpas radaru palīdzību. Tie ļautu sastādīt precīzas putnu sezonālo migrācijas trasu kartes un ir vienīgais veids, kā noskaidrot arī nakts migrāciju ainu. Ar šo metodi var pētīt arī to, kā putnu migrāciju (piemēram, lidošanas virzienu un augstumu) ietekmē esošās vēja elektrostacijas, līdz ar to papildinot iepriekšējā punktā minētā monitoringa rezultātus.

Izmantotā literatūra

- Anon. 2003. LOB un LU BI OL ornitologu apspriede par vēja ģeneratoru un to parku būvniecību Baltijas jūras un Rīgas jūras līča aizsargjoslā.
- BirdLife International 2005. Position Statement on Wind Farms and Birds.
- Langston RHW, Pullan JD 2002. Wind Farms and Birds: An analysis of the effects of wind farms on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues.
- Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. LOB, Rīga.
- RSPB 2005. Wind farms and birds.

Atzinums
par vēja ģeneratoru būvniecības ieceri dabas parkā „Embūtes
pauguraine”

Vēja ģeneratoru izbūvē būtiski ietekmē ainavas vizuālo veidolu, jo tie pateicoties relatīvi lielajam augstumam ir redzami no liela attāluma un pievērš ainavas vērotāju uzmanību. Eiropas valstīs, kur ir attīstīta vēja ģeneratoru izbūve, vērtējot jaunu objektu būvniecību, lielu uzmanību pievērš tieši ainavas estētiskai kvalitātei. Piemēram, 2005. gadā Skotijā tika veikts nopietns pētījums, kurā tika atlasītas teritorijas, kur jaunu vēju ģeneratoru izbūve būtiski nepazeminātu ainavas kvalitāti. Latvijā līdz šim šāds pētījums nav veikts.

Vērtējot konkrēto teritoriju, jāatzīmē, ka Embūtes pauguraines ainavai ir liela estētiskā un kultūrvēsturiskā vērtība. Veicot Liepājas rajonu ainavu inventarizāciju, Embūtes pauguraine tika iekļauta rajona vērtīgāko ainavu sarakstā. Tāpēc jaunu vertikālu dominanču iekļaušana ainavā, te var būtiski pazemināt ainavas estētisko kvalitāti. Tāpēc noteikti pirms projekta apstiprināšanas jāveic teritorijas izpēte un ietekmes uz ainavu vērtējums. Labākais risinājums šajā gadījumā būtu izveidot trīsdimensiju modeli, kurā būtu iespējams novērtēt jaunus ainavas elementus un to vietu Embūtes pauguraines ainavā.

No ainavu ekoloģiskā viedokļa uzskata, ka vēja ģeneratori visbūtiskāko ietekmi atstāj uz putnu migrāciju. Man zināmos pētījumos citas ietekmes uz ainavu ekoloģisko struktūru un biotiskām un abiotiskām plūsmām nav minētas.

Balstoties uz iepriekš atzīmēto, var uzskatīt, ka vēja ģeneratoru izbūve dabas parka „Embūtes pauguraine” teritorijā visbūtiskāk ietekmēs ainavas vizuālo ainu. Viennozīmīgu atbildi uz jautājumu, vai ietekme būs tik būtiska, ka nebūtu pieļaujama zemes transformācija, iespējams sniegt tikai pēc teritorijas apsekošanas dabā.

Piezīme: vērtējumā nav ņemts vērā, ka transformējamā teritorija atrodas NATURA 2000 teritorijā, kur atbilstoši Latvijas tiesību aktiem nav pieļaujama šāda veida zemes transformācija.

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte
Profesors Oļģerts Nikodemus

6.10.2006.

ATZINUMS

par vēja ģeneratoru būvniecības ieceri dabas parkā „Embūtes pauguraine”

Vēja ģeneratoru ietekme uz sikspārņiem šobrīd ir prioritāra diskusiju un pētījumu tēma Eiropā. 2006. gada EUROBATS (Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā) dalībvalstu 5. sesijā viena no pieņemtajām rezolūcijām ir rezolūcija Nr. 5.6 „Vēja ģeneratori un sikspārņu populācijas”.

Kopumā šī problēma vēl ir maz pētīta, bet vairāki pētījumi apliecina sikspārņu bojā eju sadursmē ar ģeneratoriem. Kritiskie periodi ir pavasara un rudens migrācijas laiks, kā arī vasaras aktivitātes periods. Kaut arī informācijas par iekšzemē būvētu ģeneratoru ietekmi ir maz, uzskata, ka palielināts ir risks, ja tie būvēti sikspārņiem nozīmīgi barošanās biotopu tuvumā. Cik varu noprast pēc man atsūtītā karšu materiāla – Embūtē tas ir dabiskais meža biotops. Šajā gadījumā vēja ģeneratori plānotajā vietā ir uzskatāmi par potenciālu draudu sikspārņu populācijām.

Lai izvērtētu sikspārņu apdraudētības pakāpi, nepieciešams ekspertu veikts pētījums, kurā tiktu reģistrēta sikspārņu aktivitāte plānotajā būvniecības vietā dažādos sikspārņu gada cikla periodos – pavasarī, vasarā un vasaras beigās rudenī.

No sikspārņu aizsardzības viedokļa vēja ģeneratoru būvniecība dabas parkā „Embūtes pauguraine” nav atbalstāma.

Gunārs Pētersons
Sikspārņu eksperts
Dr. biol.

2006. gada 2. decembrī

SANĒMTS

Dabas aizsardzības pārvalde

08.12.2006.

3.4/13

ATZINUMS

par vēja ģeneratoru būvniecības ieceri dabas parkā „Embūtes pauguraine”

Vēja ģeneratoru ietekme uz sikspārņiem šobrīd ir prioritāra diskusiju un pētījumu tēma Eiropā. 2006. gada EUROBATS (Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā) dalībvalstu 5. sesijā viena no pieņemtajām rezolūcijām ir rezolūcija Nr. 5.6 „Vēja ģeneratori un sikspārņu populācijas”.

Kopumā šī problēma vēl ir maz pētīta, bet vairāki pētījumi apliecina sikspārņu bojā eju sadursmē ar ģeneratoriem. Kritiskie periodi ir pavasara un rudens migrācijas laiks, kā arī vasaras aktivitātes periods. Kaut arī informācijas par iekšzemē būvētu ģeneratoru ietekmi ir maz, uzskata, ka palielināts ir risks, ja tie būvēti sikspārņiem nozīmīgi barošanās biotopu tuvumā. Cik varu noprast pēc man atsūtītā karšu materiāla – Embūtē tas ir dabiskais meža biotops. Šajā gadījumā vēja ģeneratori plānotajā vietā ir uzskatāmi par potenciālu draudu sikspārņu populācijām.

Lai izvērtētu sikspārņu apdraudētības pakāpi, nepieciešams ekspertu veikts pētījums, kurā tiktu reģistrēta sikspārņu aktivitāte plānotajā būvniecības vietā dažādos sikspārņu gada cikla periodos – pavasarī, vasarā un vasaras beigās rudenī.

No sikspārņu aizsardzības viedokļa vēja ģeneratoru būvniecība dabas parkā „Embūtes pauguraine” nav atbalstāma.

Gunārs Pētersons
Sikspārņu eksperts
Dr. biol.

2006. gada 2. decembrī

SANĒMTS

Dabas aizsardzības pārvalde

08.12.2006.

3.4/13

Iedzīvotāju un institūciju rakstisko iesniegumu izvērtējums

Iedzīvotāju un institūciju rakstiskie iesniegumi	Ierosinājumu vērtējums no dabas aizsardzības viedokļa	Risinājums Embūtes dabas aizsardzības plānā
1. Latvijas Ornitoloģijas biedrība Iesniegumam pievienots projekta „Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošu pasākumu izstrāde” pārskats, kurā uzsvērts, ka 2 km zonā ap NATURA 2000 teritorijām katram vēja elektrostacijai plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz ĪADT.	Plāna izstrādes gaitā iecere par vēja ģeneratoru izvietojumu pie Radiņkalna tika atcelta.	VEIKTAS IZMAIŅAS DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ – atceļot ieceri par vēja ģeneratoru uzstādīšanu
2. Profesora Oļģerta Nikademusa 6.10.2006. atzinums Ierosina atlikt vēja ģeneratoru celtniecību, jo tas bojātu vērtīgo ainavu.	Plāna izstrādes gaitā iecere par vēja ģeneratoru izvietojumu pie Radiņkalna tika atcelta.	VEIKTAS IZMAIŅAS DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ – atceļot ieceri par vēja ģeneratoru uzstādīšanu
3. Dr.biol. Sikspārņu eksperta Gunāra Pētersona 2.12.2006. atzinums No sikspārņu aizsardzības viedokļa vēja ģeneratoru būvniecība dabas parkā nav atbalstām	Plāna izstrādes gaitā iecere par vēja ģeneratoru izvietojumu pie Radiņkalna tika atcelta.	VEIKTAS IZMAIŅAS DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ – atceļot ieceri par vēja ģeneratoru uzstādīšanu
4. Īpašnieces Dinas Ziemeles 22.11.2006. iesniegums Dara zināmu, ka savā īpašumā „Strautmaņi” vēlētos īstenot atsevišķus pasākumus, ja spētu atrast vajadzīgos līdzekļus: 1. esošo zivju dīķu tīrīšanu, 2. akas padziļināšanu, 3. vecās saimniecības ēkas atjaunošanu, lai nodrošinātu zivsaimniecības un tūrisma attīstību	Plāna izstrādes gaitā ir rasta iespēja ietvert divu dīķu tīrīšanu (apsaimniekošanas pasākums 2.7.) par pašvaldības līdzekļiem.	DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ iestrādāts 1.ieteikums

5. Īpašnieces Mārites Keišas

20.11.2006. iesniegums

1. Norāda uz vairākām dabas vērtībām savā īpašumā „Kļaviņas”, kuru teritorija bija paredzēta neitrālajā zonā,
2. Dara zināmu, ka savā īpašumā „Kļaviņas” plāno izveidot tūrisma infrastruktūru un muzeju, veikt dīķu tīrīšanu,
3. Norāda uz neprecizitāti par Mācītājmuižu

- 1.Kļaviņu teritorijā ir dažādu aizsargājamo augu, bezmugurkaulnieku u.c. dabas vērtību atradnes,
- 2.;3. Informatīvs raksturs

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ

- 1.Kļaviņu teritorija iekļauta dabas parka un dabas lieguma zonā, apsaimniekošanas pasākumos (2.6.) iekļauta bezmugurkaulnieku, abinieku un rāpuļu inventarizācija
3. Tekstā precizēta informācija par Mācītājmuižu

**DABAS
AIZSARDZĪBAS
PLĀNĀ NAV iekļauts**
2., jo tā ir īpašnieces iniciatīva.